

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik a lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

A magyar alkotmány főbb hiányai

Buda, aug. 20.

Egyszerre mindent elvégezni, természetesen lehetetlen, de annyit mindig méltán meg lehet követelni azon államférfiaktól, kik egy ország sorsára befolyást gyakorolnak, miszerint természetes rendben végezzenek mindent.

Ki háza alapzatát elkészíté, és szobái kőfalait a földből már kiemelkedni látja, bizonyynyal nem fog még azok butorzásáról gondolkodni. Mily természetes ez, mert szemmel látható! A társadalom intézményei fölépítésénél e rendszertelenség nem ötlök annyira szembe, talán azért nem óvakodnak annyira tőle. Elég az hozzá, hogy ha végig tekintünk az európai alkotmányok egész "során, mindig a még földéltetlen szobáit butorzó jut eszünkbe. Nálunk úgy, mint másutt, ugyszólván csak jelszók foglaltattak törvénybe és ez képezé az alkotmányt. Ily alkotmányok aztán a vizsály magvát hordják magukban és örökös veszélylyel fenyegetik a jótéteményeit élvezőket. Ezt tapasztaltuk is 48-ban!

A mi alkotmányunk is ily franczia modorban készült volt... igyekeznünk kell, hogy kissé amerikaiasodjék. Nem épen a szövetségi alakulás tisztább megvalósítására czélzok ezzel; — habár ez is helyén volna — hanem azon rendszeresség és előrelátásra, melylyel Amerika nagy fiai hazájuk közjogi épületének teljes befejezésénél eljárak volt. Nem ugráltak azok törvényhozásukban közjogi tárgyról át magánjogra, közigazgatásra, hadászatra stb. és ujjolag közjogira, — mint mi — nem keverték ők össze a botbüntetés eltörölését a felsőház rendezése és államszámshék föllállításával, hanem szívosan megmaradtak a közjogi építésnél, és míg ez be nem fejeztetett, addig belpolitikai kérdésekre nem is gondoltak. Ezt szeretnők mi is! — Bármí közléről érdeklők is a tárgyak, melyekkel törvényhozásunk foglalkozott, mégis mindenek előtt az új épületet szeretnők befejezve látni, melybe az ipartörvény, tőzsdebirósági s büntető törvény, kereskedelmi és közmunka törvény stb. nevű diszes és becses butorokat elhelyezzük.

Hogy egy kissé e rendszeresség szükségére emlékeztetve legyünk, fussuk át csak egy röviden a főbb közjogi hiányokat, melyeket mindenek előtt pótolni kellene.

Legelsőbb is képviselőházunkon kellene az átalakítást kezdeni.

A horvát-magyar kiegyezés szövetségi alapra helyezé az 1848-ki centralisált magyar birodalmi alkotmányt. Ennek eredménye az lön, hogy törvény szerint kétféle törvényhozás ülésezik Pesten: a) magyar birodalmi és b) a magyarországi. Vajjon kielégítő-e a horvátokra nézve a jelen közös törvényhozási eljárás, hol van eset, midőn ugyanazon ülésben a tárgyak különfélesége szerint a pesti alsóház majd közországgyűlés, majd magyar országgyűlés? En ha horvát volnék, ily chaoticus eljárással meglegedve soha sem volnék.

Ha őszintén az a meggyőződésünk, hogy mint nemzet — nemzettel vagyunk szövetkezve és hogy a törvényből kitűnő kétféle törvényhozás létezik, akkor első teendők, hogy oly törvényt alkossunk, melynél fogva a magyarországi törvényhozás saját magán rendelkezése alá tartozó bel-, igazság-, oktatás- és cultus ügyeit külön intézhesse, míg a magyar korona országok közös törvényhozása a hatáskörébe eső honvédelmi, közigazgatási, pénzügyi és közlekedésügyi kérdéseket szintén külön időben külön helyen intézze el. A horvát nemzet érzületét csakis ily éles törvényhozási elkülönítés nyugtathatná meg. Az a játék a zászlókkal, mely most folytatattik, hogy t. i. közös ülések külső jelzésére a horvát zászló is fölvonatik, sem a horvát nemzeti paritási érzületet, sem a magyar igazságszertetet és megszokott közjogi tiszta nézetet ki nem elégitheti.

Ugylátszik e chaoticus testületi és illetékességi egybezavartatás indokolja közországgyűlésünk azon második hiányát, hogy minden alkotmányos elv ellenére népképviselők és a horvát nemzet részéről törvényhozás által küldött képviselők üléseznek együtt. Ha a fentebb jelzett hatásköri különválasztás keresztül vitetnék, ugy ez által horvát testvéreink talán azon elhatározásig volnának bírhatók, hogy ők szintén népképviselőket küldenének a közös törvényhozásba, mint ezt ma a magyarországi állampolgárok teszik; és így ez elvtelenség is eltűnnék törvényhozásunk köréből.

E törvényhozási reformot a legfőbb végrehajtói közegnek vissza kellene tüköröznie. Természetes, hogy, ha a horvát-magyar egyezmény minden következményei életbeléptetnének, ugy a mai egy elnök alatt egyesített magy. felelős miniszteriumnak szintén két ágra kellene szakadnia: az egyik a magy. országok, a másik Magyarország miniszteriumává lenne. A magy. korona országai miniszteriumát az elnökön kívül a honvédelmi, közigazda-

szati, pénzügyi, közlekedésügyi, a Fölség személye körüli és horvát miniszter alkotnák; összesen tehát hét tagból állana. Andrássy, ki elnök és honvédelmi ügyér, Gorove, Kerkápoli, Szlávi, Festetics és Bedekovics. Magyarország miniszteriuma pedig a belügyi, igazságügyi és cultus-oktatásügyi három tárczából állana (Rajner, Horváth, Eötvös.)

E következmény keresztülvitele maga után vonná a felelősségi törvény megváltoztatását is: amazok csakis a közösországgyűlésnek, ez utóbbi három pedig csakis a magyar országgyűlésnek lenne felelős. Ugyane különválasztáson kellene átmennie a felsőház intézményének is, ha ugyan annak föntartása mind a magyarországi, mind a horvát országgyűlési képviselők által továbbra is helyeseltetnék. Magától értetődik, hogy hiányos választási törvényünket szintén módosítanunk kell. Nyomban ezeket követi sürgős voltánál fogva a közös államtanács intézményének föllállítása. Ha továbbá közjogunk hiányait csak futólag szemléljük is, lehetlen, hogy szemünkbe ne ötlődjék, miszerint abban — a nádori méltóság felfüggesztetvén, a kiskoru uralkodó alatti gyámkormányzatról helyettesítőleg gondoskodva mind maig sines.

Ép így hiányzik egy legfőbb közös törvénytörvény, mely a szövetségi alkotmány legerősb biztosítékát képezné. Mai viszonyaink közt ugyanis a közös országgyűlés magyar többsége határozhat olyat is, mi az egyezmény körét túlhaladja, a közös végrehajtó hatalom pedig ezt érvényesítheti. Kérdem ki védi meg békés uton pl. a horvát kisebbséget ily alkotmánysértések ellen, ha nem létezik bírói hatalom, mely az ily alkotmányellenes köztörvényhozási végzéseket a sértett állampolgár, vagy törvényhozás kérelmére megsemmisíti, hatályon kívül helyezi?

De menjünk egy lépéssel tovább.

Alaptörvényeink igen előrelátólag fölvették a miniszterfelelősség alkotmányi biztosítékát keretükbe; meg lehetünk nyugodva.... a pörbefogás módja, az ítélő bíróság mind a közös, mind a magyar birodalmi miniszterek számára törvényesítve van, de ha véletlenül azon szerencsétlen helyzetbe jönnénk, hogy valóban bíraskodni kellene a kormány valamely tagja fölött, a megalakult bíróságok ugyancsak megvolnának akadáva, mert nem tudnának mi szerint ítélni. Nem létezik ugyan is törvénytárunkban egyetlen oly törvény sem, mely a miniszterek által elkövethető bűnöket és vétségeket és azok büntetéseit foglalná magában.

Kérdem helyes-e ily fontos alkotmányi biztosítékot, mint a kormányfelelősség elve, e hiányosságban tovább meghagyni, és nem indokolt-e a sürgetés, midőn alkotmányos szabadságunk még e kelleket is nélkülözni?

A magyar birodalmi pénzkezelés pontosságának biztosítására, igaz, alkottunk m. államszámszéki törvényt, de ez is azon hiányban szenved, hogy tisztán magyarországi intézményekkel egybe van zavarva; ha jól emlékszünk ugyanis a m. bir. államszámszék legfőbb tagjai fölött a fegyelmi hatóságot Magyarország legfőbb birói testülete gyakorolja. Ily hibának becsusni egy oly törvényhozásnak munkálatába, mely átérzi, hogy államszövetség azon alap, melyen áll, bizonynyal nem szabadna. Említem-e, hogy közjvedelmünk egy harmadát t. i., melyet a közösügyi kiadásokra fordítunk a közös kormányférfiak mind máig a becsületességükbe vetett bizalom és nem államszámszéki ellenőrzés mellett kezelik? Pedig az erre vonatkozó törvényjavaslat egy éve már, hogy Lónyai kezeibe jutott s most talán Kerkapolyinak van átadva.

Csak futólag érintem, hogy alsóbb végrehajtó szervezetünk és a birói hatalom organismusának átalakítása szintén emberére vár.

Alkotmányos szervezetünk főbb hiányait csak így szakszerűen és átmenetelenen említők föl s mégis mily tekintélyes sorozattá nővé ki az magát; e körülmény szolgáltat arra alkalmat, hogy megemlékezve közjogi szervezetünk számos hiányairól, azon óhajunkat fejezzük ki: bárcsak országgyűlésünk ezentúl teljesen alkotmányozó föladata betöltésének szentelné idejét, és ez irányból semmi által ki nem hagyná magát térített.

Egyetem rendezése, vallásszabadsági törvényjavaslat, fővárosi szépités és egyesítés, büntető codex, ipartörvény stb. minden fontosságuk mellett várhatnak elintézésükre addig, míg a magyar alkotmány elkészül. Ne hordjuk halomra a fűtőszereket, midőn a gép még oly távol van elkészülésétől!

Saáry Ferencz.

Düriüzkölő.

Ugyan neki esett Bismarck apródja: Csernátany annak a szerencsétlen Napoleonnak. Eddigelő mindennek elnevezte: zsarnoknak, zsiványoknak, uton álló rablónak stb. csak bankócsinálónak nem.

Interpelláció Sámi Lászlóhoz. Ön volt az tisztelt tanár ur, ki a „Magyar Polgár“-t bátorította: hogy változzék napi lappá, még pedig azon indokból: mert a szabadság érdekeit jobban szolgáljuk, ha mindennap, mint ha egy héten háromszor hirdetjük áldáshozó ígéit. Feleljen ön e kérdésre: vajon a „M. P.“ a szabadság érdekeit szolgálja-e, midőn a hét minden napján — még vasárnapot sem véve ki — porosz-sympathiját árulgatja az olvasó közönségnek?!

A Pesten végbement néptanítók gyűlése az által vonta magára legkülönösebben a közfigyelmet, hogy a felekezeti iskolák pártolói még szóhoz jutni sem engedték. Mit mond e jelenségre főtisztelendő Nagy Péter ur? Zsinati beszéde vajon e gyűléseket előtt is oly nagy furorét csinált volna?

Téins ur. Tudja-e Mihály g. mit jelent e szó politikai egyen-súly?

M. g. Igen is tudom t. u. ez káromkodás. Én poffal felelném annak, a ki nekem így mondaná: egyen még politikai súly.

Soha nagyobb rágalom a sajtó útján nem volt világgá bocsátva, mint mikor a baloldali sajtó mindenképen el akarja hitetni: hogy a magyar közvélemény a francziák ellen, a porosz fegyverek győzelme mellett van. Ellenkezőleg a mi népünk legutolsó rétegeiben, mintegy ösztönszerűleg érzi: hogy Franciaországnak, a szabadság hazájának teljes leveretése és megaláztatásával, a szabadságnak — egy időre legalább — vége van Európában. Vajon a baloldali sajtó hamis papjai honnan szedik képéjüket?

Ha rajzolóknak volnánk, rajzolnánk egy horihorgos alakot lebegős ingujjal, korcos gatyában, fején „Pikkel-Haube“-val s alája írnek: hogy tetszik ez a magyar polgár?

Halljuk: hogy Csávolszki, Hegedűl és Molnár Antal követségre aspirálnak. Mindamellett, hogy napjainkban sok lehetlennék vélt dolog megtörténik, mi azon meggyőződésben vagyunk: mikép ha csak egy mustármagnyi józanság van még a mi választóinkban, akkor az a merész amerikai, a ki magát a holdba lövette, hamarabb megérkezik a holdba, mint ezen hirhedt fiatal óriások az — ország házába.

Teins ur. Mi a baja Mihály gazda?
M. g. Fáj az enyim füle téns uer!
T. u. Ne állott volna czugba.

M. g. Nem állottam én zugba, hanem azok a sok rosz telegrammok a francziák vereségéről felrontották enyim füle dobját. Nekem ne olvas-san több telegramm téns uer.

T. u. Hát ha azt olvasnám Mihály gazda, hogy a francia elő csapatok Berlin körül portyásznak.

M. g. Ez már más téns uer. Ez gyógygító flostrom volna enyim füle dobjának.

— A maros-vásárhelyi uszoda-egylet megalakult. Folyó hó 28-án tartott közgyűlésében, melyen a részvényesek szép számmal jelentek meg, elnök mindenk előtt constatólta, hogy az egylet megalakulására szükséges 250 részvény felüljegyztetett ma már 270 részvényre történvén meg az aláírás és az első részletnek befizetése. Remélhető azonban, hogy az összes kibocsátott 500 részvény is elkél, mintán még a város maga is jelentékeny számu részvényt szándékozik jegyezni s általában a hangulat e vállalat iránt igen kedvező. Óhajtané is az, mert így az aláírt részvényekre 50 %-on föli befizetésre így alig fog sor kerülni.

Az említett közgyűlés 77 szavazatból 76-al Dr. Antal László urat választotta meg, az egylet elnökéül, a választmányba pedig a nyert szavazatok sora szerint Szász Róbert, Bucher Miksa, Riechzeit Pinkás, Staibl Antal Bihari Sándor, Dr. Knöpfler Wilmos, Stefáni Demeter, Göldner Nándor, Jeddi Sándor, id. Antal Ferencz Bodolla János és Szöllösy Sámuel urak lettek megválasztva.

E vállalat igen nagy hiányt pótol városunkban s az erély és jó siker melylyel a kezdeményezők ügyükben eljárak, dícséretükre válik.

Volnának itt még más vállalatok is melyek társaságok alakítása útján létesülhetnének, s városunknak csak javára és díszére szolgálnának.

Audaces fortuna juvat.

Párisi segélyegylet.

Laboulaye nem régen felhívást tett közző segély-egyletek alakítására, melyeknek feladata ugy a csatatéren, mint a kórházakban a szegény sebesültek sorsa enyhítése, s esetleg vándor-kórházak felállítása lenne. Hogy miként

felelt meg a francia nép, különösen pedig Páris népessége e felhívásnak: arról maga Laboulaye a párisi segélyegylet elnöke tesz legújabbban jelentést ugyancsak a „Journal des Debats“ hasábjain, melyen a felhívás is történt. A cikk lényegében a következő:

„Azon krízis közepette, melyben vagyunk, nagy vigasztalást nyújt, látni azon férfias erőnyeket, melyeket a haza balsorsa mindenfelé felkölteni látszik. Egy nép csak akkor győzetett le, ha elhagyja magát; de Franciaország e pillanatban megkettőzteti erélyét, hogy az ellenséget, mely reá tört, kikergesse területéről. Hadseregünk bátorsága minden dícséreten felül áll; a polgárok hazafisága napról napra fokozódik, s valóban alig lehet eléggé bámulni azok odaadását, kiket vagy koruk vagy nemük tilt el a fegyverfogástól, de a kik minden erejüket arra fordítják, hogy fentartsák, segítsék, vigasztalják vitéz katonáinkat.

Az első nap óta, melyen a sebesültek segélyezésére hívtuk fel a közfigyelmet, az erre szükséges társulatot megalakultnak lehetett tekinteni. Azóta nagy szolgáltatokat tett már a hadseregnek. Aug. 12-én a bizottmány már 2 millió 123,734 franknyi összegről rendelkezett s a fehérneműek roppant sokasága állt szolgálatára. Gazdag és szegény egyaránt sietett adományait a haza oltárára letenni; és gyakran a szegények nem adnak kevesebbet, mint a gazdagok. A kinek négy pár ezüst evő-eszköze van, harmat bizonyára elhoz a sebesültek segélyezésére; egy szegény asszony ezüst zseboráját hozta el részlanczczal együtt, s a mindenfelől befolyt adományok közt nem egy jegygyűrű találtatott, jeléül annak, hogy az adományozónak nem volt értékes egyebe ezen édes emlékéül.

A társulat azt hívé, hogy mindenekelőtt legfőbb szükség a vándor-kórházak felállítása. Három ezek közül már táborba szállott, az első már jelen volt a longuevillei csatában, a másik Metzben s a harmadik utban van, s ezeket minden harmadik nap egy-egy újabb fogja követni. Ezen vándor kórházak mindegyike 2000 betegre van számítva és 70,000 frankba került, a mi a 8 kórházat összevéve, 560,000 frankot tesz. Egy ily kórház fentartása havonként 50,000 frankba kerül s így minden egyes kórház fentartása három hónapon át 1 millió 200,000 frankba jön. A háboru színhelyéhez közelebb eső városok közt 98,000 frank osztatott szét, hogy a sebesültek számára mindennemű előkészületeket tehessenek.

A jelen pillanatban külön kocsik készítettnek a sebesültek szállítására, mi összevéve 2 millió költségbe fog kerülni, s ez már mind fedezve van. Csak az újabb szükségletek fedezésére hiányzanak még a pénzek, most már ezek begyűjtéséről kell gondoskodni.

Ez okból mindenfelé segélyegyletek alakultak, melyek a kegyadományok beszédésével bizattak meg.

Franciaországban most történik először, hogy a nép maga gondoskodik fiairól minden felsőbb befolyás nélkül. A segélyegylet e tekintetben egyenesen Franciaország küldöttének tekintti magát, érzi a reá nehezedő felelősséget, s ha csak a rozszakarát nem szűrteti meg működését, egész erejéből fog igyekezni feladatát lelkiismeretesen a hazához hiven teljesíteni. — Köves-sük Amerika példáját s egyesítsük az önszervezkedés és szabadság előnyeit.

Laboulaye.

Egy zuávezredes a wörthti esatáról.

Zabern, aug. 7. Hálával tartozom istennek, mert tegnap kimentett egyikéből a legnagyobb veszélyeknek, melyekbe katona kerülhet. Valóságos csuda, hogy még élek, és hogy nincs semmi sebem. De szívem halálosan meg van szomorítva. Szegény tiszteim! Szegény katonáim! Nem is merem elmondani kiket vesztettem el, mert ez újabb sajtó fájdalmat okozna. Oroszlánok voltak! Nem! olyanok voltak mint az öskori hősök! 65 tisztem közül 45 elesett, megsebesült vagy elveszett. Reggeli fél 8 órakor még telve voltak életerővel s harcvágygyal; délután 2 órakor nagyobb része már nem volt a világon. A szerencsétlen Deshorties alezredes melletttem állva sebzé meg egy golyó: midőn elvívém, ke-

zet szoríték vele; utoljára történt, mert a golyó jól talált. Charnes és Pariset őrnagyok meghaltak, így Morland a harmadik zászlóalj parancsnoka is, ha ugyan el nem fogták. St. Sauveur annyira megsebesült, hogy kevés remény van életéhez. Fáradozásaimnak sikerült öt kórházba szállíttatni. A golyó mellébe fúródott. Pompásan tartotta magát. Pierson halva maradt.

Különböző rövidebb lesz, ha megírom, kik maradtak életben. Még élnek s mellettem vannak Hervé, St.-Marc, Pugmorint, Revin és d'Aiguillon. A többiek mind elvesztek. Altiszteim szintén jobbára mind elvesztek. Három hadsegéd elesett. Szép feketémet agyonlőtték; Málhámat elvették, úgy hogy csak 70 francom maradt, ami nálam volt. A tábornagy s az egész hadsereg málhája elveszett. De mi az, ha vérző szívvel a többi történetekre gondolok. Ugy verekedtünk mint az oroszok 35000-en 100000 orosz ellen. Bolson tábornok ellett; Robert de Voqué szintén; Grammont Alfred, a herezeg öcséje, karjába kapott lövést (már meg is halt.) A sereg többi része is sokat szenvedett, de még sem annyit mint az, melynél én voltam. Mac-Mahon tábornagy csodásan viselte magát; minden lehetőt megtehetett, mit tehetett 100,000 ember és a mieinket háromszorosan felülhaladó ellenség tüzérsége ellenében. Mindazáltal mi is iszonyú veszteségeket okozhattunk, mert különben bizonyára hevesebben üldöztek volna.

Ha üldöztek volna, iszonyú pusztítást vittek volna véghez sorainkban; a zavar így is rettenetes volt. Nagyon esős éj után reggel fél 8 órakor kezdődött a csata, előttevaló este 24 óra alatt 70 kilométernyi utat tettünk. — A csatától Zabernig ismét 36 kilométert megállapodás nélkül. Mióta Afrikából ide érkeztem, még nem váltottam fehérneműt és ruhát. Ismerőseim már nem ismernek meg. Öt napja nem mosdottam, s nem borotválkoztam. Egész fekete vagyok! De mit bánom én ezt, csak az isten az én kedves barátaimat megtartotta volna. A háború iszonyú csapás. Most megpihenhetünk. Ezredemből alig van körülöttem 5—600 zúv; nincs sátoruk, tarisznyájuk, élelmi szereik; de fegyvereik még megvannak s így nem panaszkodunk.

Mivel nincsenek tisztjeink s altisztjeink, lehetetlen őket csatába vezetnünk, valószínűleg Strassburgba küldenek, hogy ott kiegészítsük magunkat. Az ezred pénztára és irományai elvesztek. Ha nem tesznek meg tábornoknak, valószínűleg zúvjaimmal maradok. Gaudil turkos ezredes és alezredesi szintén csodásan menekültek meg. A tábornagy igen szíves volt irányomban; többször megszorítá kezemet és több hízog bókot mondott. Nagyon szerencsétlennek érzi magát, de azért nincs elbátortalanítva. Az egész táborban csak ezt az egy szál iront és darab papírt birtam felbajhászni. A szerencsétlen Deshorties alezredesnek sötét sejtelmek vannak! Gauqi maga megfogja irni leányának szerencsétlenségét. Ő az egész kórházzal együtt orosz kézbe esett. Most hallom, hogy Krien ezredes alezredesével együtt súlyosan megsebesült. Mennyi köny, vér és gyász! pedig a háború alig vette még kezdetét.

KÜLFÖLD.

Aug. 30.

△ A tegnapi pesti és kolozsvári posta kimaradtával e sorok írásakor még mind a 26-diki hírekkel vagyunk, pedig nagy fontosságú kérdések tartanak feszültségben: Csakugyan kitört-e Bazain a két orosz zárlati sergen át Metz alól, a volt chalonsi táborral egyesülve, mint az olasz lapok állítják? Csakugyan volt-e Verdun és Chalons között összeütközés, melynél a poroszok vesztek volna? Csakugyan kénytelen volt-e a porosz király főhadi szállítását hátrább tolni, mint az „Arader Zeitung“ tudni akarja? Csakugyan elmozdított Steinmetz az első hadsereg parancsnokságától, mi közvetve nevezetes következtetést engedne huznunk, s bizony nem a poroszok előnyére? Ezek azon kérdések, melyeket a közben érkezett vidéki lapok hírei tollunkra vetnek, s melyeknek igenlése mind jobban s jobban bizonyítaná azon már korábban felt gyanításokat, hogy a poroszok dolga sem fenéig tejföl s

győzelmek nem a hősök győzelme a hősök ellenében, hanem az herosok elnyomása az oriai túlszám által és pedig nem csak a humanitás, de az államgazdászati és uralkodói felelősség előtt is soha nem igazolható roppant áldozatok árrán. A „Valontair“ összeállítása szerint legalább a poroszok veszteségei aug. 18-dikáig — halottakban sebesültekben és foglyokban — 21 tábornokra (tiz halott és tizenegy sebesült) és 172,000, mond százhetvenkét ezer harcosra rúgnak.

Az újabb tudósítások megérkezéig álljon itt néhány távirat a legutóbbiakból:

Páris, aug. 25. A mai „Figaro“ jelenti, hogy a poroszok tegnap és Chalons közt megvertek; a porosz hadosztályok bomló félben érkeztek meg Chalonsba.

Páris, aug. 25. A „Journal Officiel“ jelenti: A ministeriumnak összes értesüléseiből az tűnik ki, hogy a poroszok kémkedő őrzárataikat a Haute-Marna departementben Chalons városáig tolták előre; Vassy kerületnek éjszaki része a porosz haderő által megszállatott. Parancsok adattak ki, hogy az ellenségnek előnyomulását minden lehető gátvetésekkel akadályozni kell; mely alkalomnál a várnok- és hadmérnök-tisztek fogják a népet vezetni.

Legújabb posta.

Brüsszel, aug. 27. Mint az „Intep belge“-nek Párisból jelentik: tegnap ismét 1500 személy fogatott el, és számos republikánus és socialista itéltetett el. — Napoleon császár — állítólag — Bourgest szándékszik meg erősíteni, és esetleg a kormányval és csapatokkal oda visszahúzódn.

Páris, aug. 27. A mai „Journal Officiel“ jelenti: Thiers a párisi erősítések védelmi bizottságába nevezetett ki. Az 1870. évi korosztálynál a helyettesítés nem alkalmazható.

Páris, aug. 27. (Hadi tudósítások.) Az ellenséges csapatok Nancy-n át Chalons és Joinville felé nyomulnak. — A poroszok a makacs védelemmel szemben Toul ostromától elállottak. — Porosz esatárok, kik a montmedy-i és mezíresí utat megszállottak, önkéntes lövészek által visszavetettek; a pálya helyreállítatott. — A porosz csapatok Stenay mellett Dunba vonulnak vissza.

Bukurest, aug. 27. Az eszközölt vizsgálat kideríté, hogy Napoleon-napra összeesküvés volt előkészítve; azonban a francziák megveretése meggátla annak általános kitörését. A kormány az összeesküvésnek minden szálait fedezé már.

VEGYES.

* A nagyváradi-kolozsvári vasút megnyitása, mint a „Bi har“ írja, elhalasztatott, mert a brátkaí szakadáson csak hidépítéssel lehet segíteni. Szakértők állítják, hogy e vasút építésénél nagy hibát követtek el az által, hogy kevés átereszt építettek s ez által okozói lettek annak, hogy az első felhőszakadás is mindjárt megrongálja a töltést. Bizony pedig a kereskedelmi érdekek sürgősen követelik, hogy egy vasutvonal minél hamarabb átadassék a közforgalomnak.

* Dubovszky Gyula, Fankovics János m. k. honvéd főhadnagyok, és Frits József m. honvéd hadnagy, mindhárman a szabadságot állományból, saját kérelmük folytán, a honvédségből elbocsáttattak.

* A trónörökös Rudolf főherezeg szerencsés születése emlékére gr. Karácsonyi Guido által tett 105,000 frtnyi jótékony alapítvány f. é. 5250 frt kamataiból az alapító gróf határozott kívánsága és kijelölése folytán: a) a budai népnevelési egyletnek 1000 frt; b) a budai krisztinavárosi szegény-nevelő intézet részére 1000 frt; c) a pesti homeopathia-kórház segélyezésére 1000 frt; d) a gyöngyösi nőnevelő intézet segélyezésére 1000 frt; e) a budai torna- és tűzoltó egyletnek oltószerek beszerzésére 700 frt;

f) a budai krisztinavárosi szegények 300 frt; g) a N.-Zsám községi iskola részére 250 frt; összesen 5250 frt kifizetése rendeltetett el.

* A marmaros-szigeti lyceumban az 1853-ban megszüntetett jogi tanfolyam visszaállítatott és három évre telemeltetve a jövő iskolai évben lép életbe.

* A Párisi erősítésekről írja a „Jour. Off.“ „Minden készlet már Párisban van. Több mint 600 ágyu van felállítva az erősség azon oldalain melyek legelőbb lehetnek fenyegetve és az ágyuk kiszégezése éjjel nappal megszakítás nélkül folyamatban van. Tegnap 7500 ember dolgozott azon utak átvágásán, melyek magába a városba vezetnek. Ezen keresztúlvágások végére vannak hajtva és a felvonó hidak felhuzása következik. A városon kívül ezer meg ezer munkás dolgozik a belerősségeket kiegészítő erősítéseken.“

* Az egykori miniszter és követ az 1848. köztársaság alatt Carnot Páris 8. kerületének maire-jéhez a következő levelet intézte:

Polgármester ur! Lesz-e szíves engem és fiamat ki bányász mérnök, a nemzetőrség listájába bevenni? Én 70 éves vagyok és nem nagy szolgálatoakat tehetek, de a jó példa mindig hasznos. Holnap Párisban leszünk. Lekötelezett polgártársa Carnot.

(E) Színészet. Kovács Gyula jutalomjátéka nem eshetett volna kellemetlenebb időre, mint a minő 27-én volt. A kellemetlen, hideg eső a közönség igen nagy részét visszatartá az elbától, ezen felül még az előadást is — mely különben igen jól folyt le — több ízben megzavarta. Kovács Gy. a könnyelmű, tékozló apát — ki a korosság hátrányait a könnyű, vig kedélyvel akarja egyensúlyozni — igen jól játszta; fájdalom — mint mondtam — az előadás nem csekély részét élvezetlenné tette a zaj, melylyel a zápor a szinkör zsindeyes fedelén, jelenlétét tudatá. Kassainé és Dancz Nina megjelenései ezúttal sem nélkülözték a tapsot, és lelkesült dörömbözést; a mulattató darab, jó előadás koronként elosztatá a közönség rosz hangulatát s gondolatait elvonta a hazaeviczkelés aggodalmaitól, — annál kellemetlenebb volt aztán a fogadtatás, melyben az épen oszló közönséget egy teljes erővel kitört felhőszakadás útközben részesíté. A bérkocsisok határtalan zsarolására jó alkalom nyílt, mi gyalogolók pedig egész hazáig az elbai szinkör észszerűségéről elmélkedtünk. — Augusztus 29-én, közkívánatra még egyszer a „Haza“ adatott. A közkívánat, és kedvező idő dacára igen csekély számú közönség előtt folyt le az előadás, melynek csaknem mindenik szereplője dícséretet érdemel.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblának 1870. aug. 22-én és következő napjain tartandó nyilvános ülésein előadandó ügydaraboknak.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Elekes Pál által.

Schön Dániel Schön István hagyatéka e. b. 80 frt i. George Stefanak Prekup Sereteanu e. 80 frt i. Gama Axentanak Buffa Pál e. 42 frt i. Román Todornak Román Gávrilláné e. 195 frt Biró Sándor Kovács Imre e. birtokháborítás i. Vozsu Juonnak Cziru Vasile e. ruhanéműk kiadatása i. Lázár Pál Oszkárnak Karp Farkasné e. haszonbérletből való elmozdítás i. Ab-rudean Derminnak Láru Jakab e. 10 frt i. Csiki Gergelynek Wach Béla e. birtokháborítás i. Ábrahám Áronnak Jármí Dánielné e. 148 frt 24 1/2 kr i. Iszaku Nikulaenak Irinie Ilie e. 168 frt kárterítés i. Pécsi János árváinak Hochfeld község e. 56 frt 13 kr. i. Biró Sándor Gyermán András e. 36 frt i. Popa Anisior Virciu Todor Huber e. egy elzálogosított föld visszabocsátása i. Adorján György Kocsis István e. 6 frt haszonbér i. Di-saniuy Juonnak Furmanu Juon e. 44 frt l.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által.

Prosteanu Dumitru Pandrea Juon Grujanu e. 22 frt 28 kr i. Prosteanu Dumitru Niculae Sovrea e. 9 frt 8 kr. Gombos Sándor Borgó Prund közsege e. kártérítés i. Dumitru Anna Bufu Rinzitiu Jónu e. visszahelyezés. Schaja Switkesnek Hasnatiu Joan e. kártérítés i. Szabó Dávid Jancsó Sámuel e. 29 frt 40 kr i. Pap Márton és neje Szenkovitz Nina a siket némák intézeti alap e. be-táblázás i. Balázs Gergely Tam és András e. 71 frt 59 kr i. Lindner Mihály Edy József e. 1000 frt és járuléka i. Eisenberger Lipot gróf Kuhn László e. 7500 frt.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.

Bayer József Zurner és Mathias csödtömege ellen. végrehajtási költség folyósítása és zálogjog fenntartása i. Merza Joachim Bonda Mózes e. 800 arany i. váltóvégrehajtásos ii. Kayser Gusztáv Adolf Bálint Melinta csödtömege e. lakbér követelés i. Löwi Salamon Hirschfeld Bényami és neje e. 297 frt 32 kr sartozás i. Adorján Imre Kolakoroski Tivadar e. 20 frt házbér i. Kászoni Alajos Korodi János e. 42 szál borona és épületfa i.

Előadó k. t. p. bíró Ilyés Károly által.

László Ignácz mint a Branyitskai uradalom gondnoka Luka Petru e. visszahelyezés. Bereznann Ferencz Vizi Bálint közti birtokháborításos ii. Marutza Langé-nak Csibi Dumitru e. 50 frt i. Zatlár Mihálynak a Kelemen árvái nevében Rotesan Vasília és társa e. 210 frt tőke és j. i. Krausz Antal Keszmeri Sámuelné és társa e. 500 frt tőke i. Özv. Pánkutan Alexandru Aron Illie e. visszahelyezés i. Haraster Gyyula Mann Ferencz ellen, 105 frt tőke i. Csejdi Farkas Ferencz, Kis Károly ellen 39 frt iránt.

III. Tanács, bűnügyi ügyben.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György által.

Andrei Stéfán és társai e. tolvajság. Minita Vaszi és társa e. lopás. Zsigmond József e. kihágásos ii. German Todor e. lopás. Nyegru Illie e. gyújtás. Farkas Julius e. kihágás.

Előadó k. t. bíró Spech Adolf által.

Kovács Titus súlyos testi sértés. Belle István és

társa súlyos testi sértés. Roth András becsületsértés. Komaniciu Nicolai becsületsértés. Gregovits Simon nyilvános erőszakoskodás.

Előadó k. t. bíró Stojka Antal által.

Mamulu Bukur testi súlyos sértés. Nikala Vaszilie és több társa e. tolvajság. Nicora George és több társai e. testi súlyos sértés. Roth János és társa e. közintézetek e. áthágás. Konzta Mikleus és társa e. rablás. Varga Ferencz e. tolvajság.

Előadó k. t. pótbiro Mégai Ferencz által.

Bögös helyesebben Mossel András emberölés. Bokor György gyilkosság. Theiss János becsület biztonság e. kihágás. Henneges György gyilkosság. Muresan Juon és Lukes Johann tolvajság. Bencze Marton emberölés. Buzogány József testi biztonság e. Frank Mihael és György becsület biztonság e. kihágás.

IV. Tanács, úrbéri ügyben.

Előadó k. t. bíró Popovics Servian által.

Csejzi Sigmond Nemes Józsefné szül. Vass Ágnes e. állomány úrbéri természetének elismerése i. Nemes Józsefné szül. Vass Ignés Dégi György e. egy állomány majorság természete elismerése. Kozma Gábor Fazakas Ferencz e. egy belső telek kibocsátása i. Kozma Gábor Kőszegi Jánosné e. egy majorsági belső telek kibocsátása i. Kozma Gábor Vajda Gergely e. egy curialis teleknek átadása i. Kozma Gábor Jarga Istvan e. egy belső lak-teleknek visszaadása i.

Előadó k. t. bíró Antalfi Gábor által

Sarkaitza volt úrbéres közönsége a ns szász nemzet illetőleg a kir. fscus e. a Glimen Kukutisu s. a. t. érdekhez tulajog elismerése i. Köblös Miklós Flora Simon luj Lázár e. egy belső curialis telek és ahoz tartozó külsők visszabocsátása i. Gróf Bethlen Domokos s illetőleg jogutódai Bíró János e. egy telek állomány természetének meghatározása i. Ugron János Tódor Ist-

vánne e. egy belső telek és ahoz tartozó külső fekvőségek mint székelyörökségek visszabocsátása i. Ugron János Hegedüs János e. egy külsőkkel ellátott belső állomány kiürítése iránt.

Jegyzéke

marosvásárhelyi kir. urbéri törvényszéknél f. év augusztus 25-én tartandó nyilvános ülésben előadandó ügydaraboknak.

Ülnök Tamási Béla által.

Réz Sámuelnek szancsali Muresan Juon és társai e. p. Tódor Frezillának Moise Onu és társai e. p. Mátyas Ferencznek Dósa Sámuelné e. p. Mendel Józsefnek Marginián György e. p. Zudor Zsigmondnak Bursa Andrej és társai e. p. Réz Sámuelnek Báncaza Juonné Oana e. p. Ugyanannak Lai Juon és társai e. p. Ugyanannak Frezilla Nikálai és társai e. p. Gyárfás Lajosnak Glo-goveczán fanaszi e. pere.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. augusztus 30)

5% metalliques	56.—
5% nemzeti kölcsön	65.20
860 államkölcsön	90.75
Bankrészvény	689.—
Hitelrészvény	250.50
London	125.80
Ezüst	124.50
Arany	5.98
20 frankos	10.03
Földt. ment. kötvény erd.	73.—
" " " magyarh.	76.75
" " " horvát-slavon	79.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

H I R D E T M É N Y E K.

HIVATALOS.

Árlejtési hirdetmény.

3—3

A brassói államút 14³⁻⁴ mértőld szakaszában eső 158. számú, poklospataki hid pal-lózatának kijavítását illetőleg, a főméltóság magyar kir. közmunka és közlekedési minisz-terumnak idei augusztus 3-án 6600. sz. alatt kelt magas rendelete folytán, folyó 1870. évi **september hó 12-én** alólt mérnöki hivatal irodájában nyilvános árlejtés fog tartatni, mely alkalommal nevezett hidjavítási munkálat a kevesebbet kívánónak fog kiadatni.

E végre engedélyezve van **240 ft.** Vállalkozni kívánók az árlejtés megkezdése előtt a fennebbi összeg 5%-át bánatpén-zül letenni tartoznak, mely összeg az illető vállalkozó által 7%-ra a vállalat biztosítékául kiegészítendő.

Az árlejtés tetleges megkezdése előtt írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak, melyekben az ajánlati összeg számmal és betűvel tisztán kiírandó, valamint a bánatpénz készpénzben, vagy államkötvényekben melléklendő azon kijelentéssel, hogy az ajánlattevő az építés felté-teit tudja és azoknak megtartására magát kötelezi.

Az építési terv és részletes építési feltételek az árlejtési határidő előtt alólt mérnöki hivatal irodájában, a rendes hivatali órák alatt megtekinthető.

Maros-Vásárhelytt, 1870. augusztus 13-án.

A m. kir. mérnöki hivatal.

NEM HIVATALOS.

(76)

1—3

Az újvárosuteza végén — az ugynevezett vargák hidja közelében, — az ország-ut, mellett, jól kiégetett 22—24 ezer darab téglából álló téglakemence szabad kézből eladó. Ára iránt a Szentmiklós-uteza 776. ház szám alatt lakó tulajdonossal értekezhetni. M.-Vásárhelytt, 1870. augusztus 27-én.

(75)

1—*

„VICTORIA“ biztosító-társaság Kolozsvártt.

Biztosítéki alap :

Alaptőke	1.597,700 ft. — kr.
Tartaléktőke	26,894 „ 75 „
Dijtartalék	667,779 „ 39 „
Kártartalék	14,955 „ — „
Évi bevétel	1.500.000 „ — „
Összesen	3.807,329 „ 14 „

Forgalom 1869-ben:

Biztosított érték	122.796,234 ft. — kr.
Bevétel	1.427,066 „ — „
Kárfizetés	337,466 „ 92 „
Összes kárfizetés:	1865—1869-ben 838,560 „ 92 „

Biztosít megszabott olcsó díj és különös kedvezmények mellett:

a) *szalmás gabona és takarmány-neműeket*, asztagokban és boglyákban, ugy szinte fedél alatt, benn a helységben vagy künn a mezőn (gabonaneműeknél a biztosítás érvénye eleséplés után a magra is kiterjesztetik, mihelyt annak lera-kodási helye előre bejelentetett);

b) *épületek*, mint: lak és gazdasági épületek, gyárak, malmak, templomok, stb.

c) *lakházakban*: butorokot, tükrök, képek, órák, szőnyegek, üveg- és porcel-lán neműek, függönyök, férfi- és női-ruhák, ágy-, asztal- és fehéreneműek, köny-vek, konyha-eszközök stb. stb. szóval minden névvel nevezendő, egy háztartás-hoz szükséges kellékeket;

d) *gazdasági épületekben*: szekerek, ekék, szának, egyéb gazdasági eszközök és gépeket, ugy marhák, lovak, juhak, sertéseket, stb.

e) *kereskedésekben*: a kereskedés minden ágához tartozó csikkeket;

f) *műhelyekben*: készletek, feldolgozandó anyagok, kézmunkát, szerszámokat stb.

Az *ingóságokra* nézve a biztosítási díjak az illető épület fedéldijához arány-ban *tetemesen leszállítottak*, ugy hogy mindenki csekély áldozattal minden ingó-ságait biztosíthatja s különben is a felvétel minden tekintetben könnyítve van.

A fentebbi számokban kimutatott üzleti eredmény nem csupán a közönség mindig növekvő belátásának, a biztosítás szükségessége iránt, hanem egyszers-mind és nagy mértékben azon bizalomnak tulajdonítható, melyet a „Victoria“ olcsó díja, becsületes eljárása kárainak gyors és igazságos rendezése által vivott ki magának. A társaság nemcsak tetemes biztosítéki alapjával, de nagy össze-köttetéseinél fogva és mindig növekvő évi bevételeivel is teljes biztonságot nyújt. Ügynökei az ország minden főbb pontján vannak, kik minden szükséges felvilágosítással szolgálnak és írásbeli megrendeléseket is elfogadnak.

„Victoria“ biztosító-társaság vezérügynöksége Kolozsvártt.
(Nagypiacz, gr. Kemény S.-féle háznál.)